

Oulu 18.4.1971

P A N U :

RAUTARADAN RAKENTAMINEN OULUUN

Tampereen—Östermyran rata-
oikaisun valmistuttua nopeu-
tuu jonamatka Helsingistä Ouluun
puolellatoista tunnilla.

Lukija ihmettelee ja syystä, mikä
se sellainen Östermyra on, mutta
on se vain, on ainakin ollut. "Kei-
sarillisen Majesteetin armossa vah-
vistettua Suomenmaan Säätyjen
valtiopäivillä vuonna 1882 tekemän
päätöksen... rautarata rakennet-
tisiin sanotun rautatien varrella
olevalta Seinäjoen eli Östermyran
asemalta Säätyjen osoittamaa
suuntaa Kokkolan ja Oulun kau-
pungeihin; ja sittenkuin..."

Sitten se rakennettiin. Kertomus
tuloksista on nyt käsissäni: "Kertomus
Oulun rautatien rakentamisesta.
Vihkijäisiksi 29 p:nä Lokakuuta
v. 1886."

Alussa mainitun rataoikaisun ta-
kia kirjanen kaikkineen on ajan-
kohtainen tälläkin hetkellä, vaikkei
olekaan kysymys mistään historii-
allisesta vuosipäivästä. Varsinais-
esti kirjasen lalnaamisen kaupun-
ginkirjastosta aiheutti vanhan ase-
veikkoni, kaikki maailman meret

purjehtineen ylikonemestari Kalle
Sassalin puhelinsoitto ja epäilevä
tiedustelu, olisiko Oulun rautatie-
silta mahdollisesti valmistunut jo
ennen vuotta 1886. Joku oli mesta-
rille niin väittänyt, mutta keskus-
telyn jälkeen jälmmme molemmat tuo-
maiksi. Lupasin kuulostella asiaa.

Esiteltävänäni olevasta kirjases-
ta löydän ensinnäkin maininnan,
että Oulujoen yli Toppilansalmeen
menevän satamaradan teknillinen
tutkimus toimitettiin kesällä 1883,
jonka jälkeen tehtiin sitä ja sitä,
minkä jälkeen "annettiin armolli-
sella käskykirjeellä 19 p:ltä Kesä-
kuuta komitealle toimeksi tämän-
kin rataosan tekemisen alkami-
nen..." Elokuussa 1884 oltiin poh-
joisellakin rataosalla valmistelevis-
sa töissä, "myös vähemmin määrin
pengerrystöissäkin sekä sillan-
rantapitimiin, virtapatsaisiin ja
rumpuihin tarvittavien kivien kiilaami-
sessa" jne. Sitten: "Vuodella 1885
ja tänä vuonna on töitä pohjoisel-
lakin rataosalla toimitettu täydellä
työväellä." Sittenjään rata Seinäjo-
ki — Kokkola — Ykspihlaja pantiin

"yleisesti kuljettavaksi" jo vuotta
ennen Oulun radan valmistumista.
Päätelen tästä maininnasta, että
Oulun rautatiesilta ei valmistunut
ainakaan vuoden 1885 puolella. Oli
se sentään sellainen rakennelma,
että tapaus olisi mainittu kerto-
muksessa siinä kuin jokin muukin
tapahtuma. Joku tiennee milloin
silta valmistui, missä asia on ker-
rottuna. Olen utelias kuulemaan.

Kirjassamme kerrotaan, et-
tä Suomi tuolloin sai "suurim-
man sillanniskeen kaikissa poh-
joismaissa, nimittäin 100 metrin pi-
tuisen sillanniskeen Oulujoen ylity-
se." Tästä ja eräistä muista sa-
noista ja sanonnoista huomaamme
samalla, kuinka paljon kirjakielem-
me on muuttunut 85 vuodessa.
"Sillannisketten" ym. rautaosien
hankinnan sai "Aktiengesellschaft
für Eisenindustrie und Brücke-
bau, vorm. I. D. Harkort in Duis-
burg am Rhein" 266 Reichsmarkin
hinnasta tuhannelta kilogrammalta
jne. Hintoihin sisältyi kuljetus Top-
pilan satamaan. Sataman kautta
tiedetään myös ensimmäisen vetu-
rin tulleen, siitä olen kuullut jo ai-
kaisemminkin. Lokomotivit tulivat
Sveitsistä, ehkäpä aluksi Rhein-vir-
taa nekin.

Oulun kaupungin viranomaisten
pyynnöstä varustettiin rautatiesilta
kahden puolen "käyntivierustoilla",
kaupunkilaisten ja oulujokisten
iloksi. Pohjoispuolen asukkaat oli-
vat siihen aikaan maalaisia.

Lopussa verrataan myös päivä-
töitä ja tinkatöitä ja todetaan, että
päivätyöpalkka on rakennusvuosi-
na pysynyt jokseenkin yhtäläisenä,
mutta että tinkatyöläinen on saa-
nut melkoisesti työkykynsä nouse-
maan, "niinkuin sen jo ennakoita-
kin saattoi arvatakin."